

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu **XLI**.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru siacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 103.

Joi, 27 Decembre st. v.

1878.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1879 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai foiei nostre, alu caroru abonamentu espira cu 31 Decembre st. v. 1878, se binevoiesca a si'lu renoi *de cu vreme*, deca voiescu ca diuariulu se li se tramita regulatu. Pentru ca se potemu stabili numerulu esemplarielor, ce voru fi a se tipari, este necessariu, ca tote prenumeratiunile pentru patrariulu si semestrulu I 1879 se fia efectuite **inca inainte de anulu nou**. Dela 1-a Ianuarie 1879 incolo diuariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si renoi abonamentulu.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai apröpe* de loculu, unde locuiescu.

Pretulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe anu 8 fl., pe siese luni 4 fl., pe trei luni 2 fl.; — dusu in casa: pe anu 10 fl., pe siese luni 5 fl. si pe trei luni 2 fl. 50 cr.;

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., *pe trei luni de aci incolo numai 2 fl. 50 cr.* in locu de 3 fl.;

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe anu 12 fl. v. a. seu 28 franci, pe siese luni 14 franci, pe trei luni 7 franci. (Abonamentulu se primescu si in bilete hipotecarie romane.)

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Junimea nöstra.

Brasiovu, 27 Dec. v. 1878.

Un'a din cele mai principale ingrijiri ale barbatilor luminati la tote poporele lumei a fostu si va fi pöna va ecsiste o istoria a culturai omenesci — crescerea tenerimei. Generatiunile june se inaltia pe braciele si pe umerii celoru betrane. Cu catu acesti umeri sunt mai tari, si cu catu eceste bracie sunt mai vigurose, cu atatu mai puternicu este aventulu ce 'lu iea junimea unui poporu. Uitate — se dice — la junimea unei natiuni si de aci vei poté conchide la vigörea si la cultura ei.

Umerii Romanului inca nu erau slabi, der erau garboviti de povar'a unei sclavii seculare, braciele lui nu erau mai puçinu vigurose ca ale altor'a, der' pöna mai eri aternav de ele lantiurile unui feudalismu nedumeritu. Ce ingrijire poteau der' se dé betranii nostri crescerei tenerimei in acösta trista situatiune? Lipsiti de tota libertatea si de tote mediulöcele ei, opriti chiaru prin lege de a'si dá copiii la scöla, ce erá se incépa? — Provedinti'a inse nu a uitatu de totu nici de ei, lumin'a nu se poté tiené in lantiu pentru durata, ea a strabatutu si in sirurile poporului romanu si a ruptu lantiurile iobagiei. Din momentulu acest'a prinse aripi si junimea nöstra, crescerea ei nationala isi luá aventulu, der' cumu? — Fora mediulöce de ajunsu, fora sistemü, fora directiune principiara nationala. Tatalu dicea catra fiulu seu: „Dute fetulu meu si invétia carte, ca-ci eata catu amu suferitu noi din cauza, ca n'amu sciutu carte!“ si fiulu se ducea la scöla fora altu spriginu, decatu nesuficientele sale mediulöce si diliginti'a s'a. Astfeliu junimea nöstra pöna acuma a crescutu si s'a desvoltatu, nu dupa cumu ar' fi pretinsu lipsele nostre urgente nationale, ci fiacare dupa cumu a potutu si a nemeritu.

Cu tote aceste, cine nu va admirá iubirea de jertfa a parintiloru romani pentru cultura filorulu, cine nu va laudá marile progrese, ce le-a facutu junimea nöstra in cele trei diecenii din

urma? — Aceste inse nu potu orbi pe ömieni cugetatori si ingrigeati de viitorulu poporului nostru intr'atatu, incatu se nu véda marile neajunse, de cari suferé inca si astadi crescerea junimei nostre. Siliti cea mai mare parte de a frecuentá scoli mici si mari neromane si de a 'si insusi sciinti'a necesara intr'o limba straina, in comunu greu intielésá, tenerii nostri se adapa de idei de multe-ori cu totulu contrarie desvoltarii nostre romanesci, si crescerea lorü este astfeliu lipsita adeseori de singurulu momentu, care poté se-i impreune pe viitoriu la o comuna si fratiésca conlucrare pentru binele si fericirea natiunei lorü — de momentulu nationalu. Si in adeveru, cumu se voru poté intielege, cumu voru poté lucrá impreuna pentru trebuintiele poporului lorü trei romani, dintre cari unulu cunöcse bine istori'a universalá, altulu istori'a natiunei maghiare si alu treilea istori'a germaniloru, ér' nici unulu istori'a poporului romanu, cumu se voru incaldi animele lorü de glori'a, cumu se voru otieli ele de suferintiele trecutului ginte lorü?

Dér' si acolo, unde momentulu nationalu lipsece, fia in urm'a crescerei din casa parintésca seu din institutüle romane, fia in urm'a propriei diligenti'e si staruintie a junelui aprinsu de dorinti'a de a cunöcse trecutulü si neajunsele uatiunei sale, desvoltarea nationala a unnia cá acesta nu arare-oria o directiune forte unilateralé, din cauza, ca ia lipsitu regulatorulu supremu alu tuturoru impressiunilorü si simtiementelorü sale romanesci — societatea romanésca, si inca o societate culta seu care se sté celu puçinu pe o egala trépta de cultura cu densulu. Astfeliu lipsindu multorü tineri concurenti'a binefacétoria spirituala in societate, traindu ei mai multu retrasi si isolati in ideile lorü, simtiulu lorü nationalu nu s'a potutu desvoltá pe calea libera a emulatiunei, findu controlatu totodata de critic'a altor'a, ci voidu a se manifestá independentu de iniuriri esteriöre de feliulu acest'a, a degeneratu intr'o ambitiune personala potentiata, intr'o nespusa susceptibilitate si o mare neincredere façia de ai sei. Remasitiiele acestei directiuni unilaterale, ambitiunea, susceptibilitatea si neincrederea prea mare — cutezamu a dice — este si astadi un'a din causele principale ale neintielegerilorü dintre noi barbatii, ea paraliséza in mare gradu interesele unei comune conlucrare, suflarea ei rigida vestejesce si usuca totu ce voiescu a plantá man'a concordiei. —

Ce se dicemu in fine despre acei tineri, cari necumu se capete o directiune nationala, der' au fostu atatu de nenorociti, incatu n'au potutu se invetie limb'a lorü nici acasa, nici in scöla? La acesti'a nu poté fi vorba de-o crescere natiunala, multi dintre ei sunt perduti pentru natiune si pe ceilalti numai un'a 'i poté scapá — societatea romanésca. Numai acösta societate are poterea farmecatöria de a face din ei aceea ce a negligeatu vitreg'a crescere.

Din asemeni considerante noi intotdeauna amu sustienutu si sustienemu cu tota tari'a necessitatea de intruniri literarie si sociale intre junimea romana. Ne amu bucuratu din adönculu animei nostre, vedindu progresele, ce le-au facutu in specialu societatile de lectura literarie si sociale dintre studentii romani de pe la universitati. Este forte salutaru pentru desvoltarea nöstra nationala, deca junimea romana se intrunesce in societati cu scopulu sublimu, de a-si cultivá limb'a materna si a-si nobilitá simtiemintele. Mai multu inse trebuie se ne bucuramu, candu vedemu, ca juuimea nöstra studiösa manifesta firm'a resolutiune de a-si repará, pe calea acösta a intrunirei, defectele crescerei sale nationale.

Amu adusu, de cate-ori ni s'a datu ocaziune, notiie despre activitatea societatiilorü junimei romane de pe la universitati si academii. Astadi damu locu unui micu estrasu din reportulu anulu

alu societatii literarie-sociale a studintiloru romani din Vien'a „Romani'a-Juna“. Din acestu reportu se vede, catu de bine au intielesu membrii acestei societati nobilulu scopu, ce trebuie se'lu urmarésca in unire fratiésca, scopulu de a-si otieli simtiementulu nationalu prin studiulu limbei si alu literaturai romane, de a-si formá caracterele si de a se apropiá unii de altii in cugete si in simtiri, pentru-cá odata se póta lucrá impreuna cu abnegatiune personala spre inaintarea binelui natiunei lorü.

Felicitamu pe junii nostri din Vien'a pentru acestu nobilu propusu, demnu de junimea unui poporu atatu de setosu de cultura si de progressu cá alu nostru, felicitamu si pe junii societatiilorü de lectura romane dela celelalte universitati, academii si facultati din monarchia, cari emuléza cu cei dela Vien'a in ajungerea aceluasiu scopu, si le dorimu numai se aiba si tari'a si energi'a de a duce in implinire ceea-ce le spune mintea si anim'a ca este salutaru si neincungiuratu de lipsa. Trebuie se fia conscii toti junii romani ajunsu la maturitate de aceea, ca lupt'a ce o póta poporulu romanu din monarchia, este o lupta pentru esistentia, ca in asemeni impregiurari asteptarile, ce le pune natiunea in junimea ei, sunt multu mai mari, decatu in timpuri normale si spre ale poté corespunde numai in parte trebuiescu multu zelü, multa deliginti'a si multa rabdare.

Cu catu junimea romana va corespunde mal multu sperantiilorü, ce le pune natiunea intrens'a, cu atatu ea va fi mai in dreptu de a pretinde cá se fia ajutorata cu tote mediulöcele pe cararea onorifica, ce a apucatu. Dér' noi se nu stamu pe locu, asteptandu se vedemu ce directiune va luá junimea nöstra, buna seu rea. Atitudinea acösta passiva façia de dens'a ar' fi perniciosá pentru viitörea nöstra desvoltare nationala. Dincontra, noi trebuie se ne interessamu cu de-a-menuntulu de fiecare pasu, celu facu junii, se-le controlamu astfeliu mersulu, nu spre a le pune pedeci in desvoltarea lorü libera, ci spre a-i feri de influintiile stricaciöse ale strainismului si ale pseudo-culturai, indemnandu-i si incuragiandu-i la totu ce e bunu, nobilu si frumosu. Astfeliu vomu cresce o generatiune, care in viitoriu se fia in stare a dá peptu cu tote vijeliile, ce voru amenintiá inca nationalitatea nöstra.

„Se maghiarisamu!“ — „Se ne impacamu!“

Brasiovu, 27 Decembre v. 1878.

Pre candu in Ungari'a resuna cu noua fortia strigare „Se maghiarisamu!“ devis'a germaniloru din Austri'a este „Se ne impacamu!“ Eata unde ne-a adusu pöna acuma politic'a de ocupatiune. Maghiarii credu, ca prin introducerea catu mai grabnica a limbei maghiare in scölele poporale se faca éra si bine ce le-a stricatu acea politica, ér' nemtii totu din caus'a acösta voiescu se se impace „à tout prix“ cu ehii. Diariu nou guvernamentalu „Pesti Hirlap“ reinpröspeta plangerea vechia, ca maghiarii au lasatu se tréca timpulu celu favorabilu pentru maghiarisarea celorlalte popöre si ar' dori a vedé pe cele 15 miliöne locuitori vorbindu in catu mai scurtu timpu numai ungueresce. Asia se caiescu si nemtii, ca nu au germanisatu, candu le-a fostu vremea. „Pesti Hirlap“ vede, ca cu poterea nu se poté maghiarisá, cere inse cá maghiarii se ingrijésca „cá in viitoriu se se simtia fericiti numai acei cetatieni, cari voru fi nu numai dupa nume, der' si dupa limba maghiari!“

In timpu ce maghiarii se gandescu cumu se póta assimilá mai iute pe celelalte popöre nemaghiare din Ungari'a si Transilvani'a, conducetoriulu nemtilorü decembristi Dr. Herbst se prepara a face o calatoria la Prag'a spre a se intielege cu conducetoriulu cehiloru Dr. Rieger despre impa-

care. Cu șansele acestei impacări crește și îngrijirea cumetrilor dela Budapeșta. Acesta îngrijire s'a exprimat cu deosebire în vorbirea ce a adresat-o la anulu nou Dr. Max Falk presiedintelui camerei Ghiczy în numele partidei guvernamentale „Déca — dise elu — ar' sosi timpuri de acele, în cari se fia pusa la întrebare pozițiunea politica însemnata. ce-o ocupa elementulu maghiaru pe teritoriulu corónei santului Stefanu pe lęnga respectarea deplina a drepturilor altoru nationalitati (?), atunci sunt siguru, ca vomu fi un'a în respingerea ori-carei încercari de felulu acest'a". Totu d-lu Falk conjura în „Pester Lloyd“ pe cehi, cá nu cumva se lase a fi sedusi de nemti iudreptandu impacarea în contra egemoniei maghiare, ca-ci atunci ei, cehii, ar' fi invinsi înainte de a începe bataia. „Nemti decembristi anevoie ve voiescu binele asia cumu vi-lu voimu noi maghiarii!“ esclama numita fóie, adressandu-se catra cehi. Acesti'a inse anevoie voru dá credintia asigurariloru, ca maghiarii n'au fostu nici candu în contra impacarei cu cehii, ca-ci caderea lui Hohentwart le este inca prea viua în memoria. Este dér' mare întrebare, déca cehii si nemti voru voi se tiena contu de egemonia maghiara la impacarea loru!

De ce nu e iertatu cá romanii se voteze pentru cabinetulu Tisza?

Selagiu, cerculu Diosiodulu 22 Dec. 1878.

(Urmare si fine.)

Din partea romaniloru notarii romani au fostu acei'a si locurile mai inalte eclesiastice, cari au lucratu în favorulu candidatulu guvernulu din respoteri. Notarii au lucratu, cedendu presiunii oficióse, ce nici nu se néga, ba se recunósce deadreptulu, din partea unora; locurile mai inalte eclesiastice au lucratu, provocandu preotimea, ca se sté si se indemne poporulu a stá pe lenga Nagy György, deórace nu este candidatulu romanu. În unghitia erá acatiata promisiunea, ca Nagy György va lucrá pentru castigarea congru ei. Notariloru li-a succesu a duce poporulu în partea guvernulu, dér' locuriloru competinte eclesiastice, de unde plouau epistótele adressate preotiloru înainte de alegere, numai în parte a induplecá preotimea, se lucre pentru guvernulu actualu. Spirite de acele marginite si servile au fostu acolo, cari nu cęrca, ca ce se demanda, ci ca cine demanda. Preotimea romana din Selagiu — cu puține exceptiuni — e cu multu mai nationala, mai destępta si conscia, decatu cá în politica se puna de o lature principiulu si se pescaręca dupa favoruri personale, se dę drepturile nationale pentru unu blidu de linte, care pe lenga neinsemnatatea lui are inca se-si remana totudęun'a promisiune góla.

Domniloru notari avemu a-le spune: 1. ca barbatulu întregu în lucruri de acele, în cari legea i erta a dispune liberu de sene si a lucrá dupa convingere, nu se lasa a fi trasu — împinsu prin presiuni; 2. ca domni'a-loru au de a multiamí, ca sunt notari, numai poporulu romanu si ca prin urmare atatu cá deobligati ai acestui poporu, catu si cá romanii înteliginti ar' trebui se tiena inaintea ochiloru înainte de tóte binele acestui poporu; ér' binele celu d'antaiu alu lui este, ca se traięca; 3. ca déca va încetá — precumu ar' dori contrarii — poporulu acest'a a fi romanu, nu va mai fi cine se alęga notari romani; 4. ca cu oficiulu loru nu se tocmesce cortesii; guvernele vinu si se duc; cei-ce lucre pentru favoruri personale si pentru buna pacea cu cei mai mari, potu usioru se remana „cá colaculu din néua“.

Locuriloru competinte eclesiastice: 1. ca avemu noi lucruri destule neispravite pe terenulu bisericescu si eclesiasticu; epistótele cele multe ar' poté prin urmare avę scopuri si destinatiuni mai demne, mai nobile, decatu cortesii; 2. ca politic'a e de ómeni independinti; prin urmare cei-ce nu potu merge acolo, unde trebuie sei traga si — credu ca-i trage anim'a loru romanęca, lasese de politica si faca urechi'a siuta (tóca) la presiunile de sus; 3. ca a lucrá în contr'a principiulu nationalu si a sparge solidaritatea nationale pe stęgu cu prescur'a — alias congru'a — din care nu va gustá — déca va gustá — numai preotimea si din acest'a numai o parte, este séu o vedere politica de compatimitu scurta séu o misielia; 4. ca acelu preotu romanu, care va vófi se ajunga a se bucurá de congru'a data de cabinetulu Tisza, va trebui se traięca în vecii-veciloru; nu potemu obtienę sinodalitatea, care n'ar' costá guvernulu nici unu cruceriu, si totusi speramu beneficię în bani; 5. ca natiunea nu pretinde, déca respectivii nu afla de convenabilu cu starea loru, ca dinsii se se espuna pentru castigarea drepturilor nationale si se-si rischeze posturile, beneficięle si aspiratiunile; dér' ataf'a poté pretinde cu totu dreptulu, cá se nu lucre cu ea în contr'a ei.

Ambiloru factori: 1. ca au comisu unu pecatu greu în contr'a natiunii, ducęndu si voindu a duce poporulu se sarute man'a, care va se-lu „sdrobęca“, si biciculu, care-lu

bate; 2. ca e o smentá mare, ca se sustienemu chiaru noi nemaghiarii pe cabinetulu Tisza, candu maghiarii lu-au parasitu dejá; 3. Tisza ne-a datu destula ocașiune pan'acum, cá se ni aducemu aminte de proverbiulu romanu: „Pre celu-ce nu-lu lasi a mori, nu te lasa a trai“; 4. ca cu asemeni apucaturi, cu acest'a politica tientiória la traista si fora demnitare, ni cualificamu poporulu de o turma, care se poté maná usioru chiaru si în gur'a lupulu, si — fiindu-ca cu turmele nimene nu se întielege, nu tractęza, ci numai le máná, ne nimicimu chiaru si speranti'a de a poté ajunge canduva si noi la drepturi nationale si a fi factori în vechiulu nostru pamentu; 5. ca aplicarea proverbiulu romanu: „Capulu plecatu nu-lu taia sabia“ la deslegarea unoru cestiuni grave, vitale, ne-a causatu staręa cea misera din presente si ne va mai causá inca multe rele, pentru-ca: pe omulu celu neresolutu si fara de caracteru nu-lu respectęza inamiculu si nu-lu pretiuesce amicul — de cumva are vreunulu sinceru. Diseiu!

Unu alegétoriu.

Est r a s u

din protocolulu *Adunarei generale* a „Associatiunii pentru sprijinirea invetiaceiloru si sodaliloru romani meseriasi“, ținuta în Brasiovu în 17/29 Decembrie 1878.

Dupa-ce a ținutu presidiulu unu cuventu pentru deschiderea Adunarii generale, care erá într'unu numeru la o sutá de membri si dupace acestu cuventu a fostu aplaudatu, pentru-ca a avutu efectulu de a destęptá interessulu membriloru, a declaratú siedinti'a de deschisa.

1. Se pune la ordine cetirea reportulu comitetulu despre gestiunea s'a din anulu 1878. Din acestu reportu se vede, ca a ținutu 13 siedintie, pertractandu 102 cestiuni pentru promovęrea meserieloru între romani. A asiediatu 41 copiii romanii la 16 diferite meserii. Numerulu copiiloru asiediatu de 8 ani încóce este de 178, între cari 33 copii din Brasiovu si ceilalti din partile Fagarasiului, Sighisórei, Mediasiiului, Sibiiului, Clusiiului, Muresiu-Osiorheului, Hatiegului, Uíerei si Vidrei si din alte locuri ale Transilvaniei. Cu tóte acestea comitetulu se plange de indeferinti'a inteliginti ei si de nepriceperea si apathi'a parintiloru față de aplicarea fiiloru lor la meserii, fiindu-ca pe cei mai multi copii a trebuitu comitetulu se'i atraga cu presiuni morale.

2. Comitetulu a îngrijitu de instructiunea invetiaceiloru, rogandu pe mai multi domni professori a dá óre gratuitu, fiindu-ca Inclit'a Universitate sasęca din Sibiu, desi are o scóla pentru copii dela meserii în Brasiovu, totusi în acea scóla copii romani ne-avendu pregatirea necesaria nu sunt primiti, ér' pentru pregatirea lor s'a cerutu prin recomandarea comisiunii scolare si chiaru a districtulu, acuma a comitatulu Brasiovu, înainte de trei ani si inca nici o resolutiune nu avemu. În anulu scolaru 1877/8 au fostu inscriși 66 copii romani la scóla de meserii; în anulu acesta 1878/9 sunt inscriși 52 copii, prevediuti cu cartile necesarie.

3. Cu vestiminte inca s'a prevediutu 11 invetiacei.

4. Sodali au esitu 6, si adeca: 3 sodali cismari, unulu croitoriu si 2 cojocari. Asemenea s'au ajutatu la lipsele lor 6 sodali si la 3 s'au datu bani imprumutu conformu statutelor.

5. Din sodali au esitu maiestri cu concessiunea magistratulu localu trei, si anume: unu croitoriu, unu cismariu si unu maiestru masariu.

6. Desvoltarea spirituala a sodaliloru s'a ajutatu prin Societatea lor de lectura, prin procurarea jurnaliloru si prin instruirea speciala la trebuintete dilnice de catra unulu din d-nii professori gimnasiali, cumu si prin instruire în music'a vocala.

7. La ajutóriele anunciate de „Associatiunea Transilvaniei“ au concursu prin comitetu 30 invetiacei si 4 sodali, inse numai trei invetiacei si unu sodalu au primitu ajutória.

8. Associatiunea a primitu ajutoriu dela banc'a „Albin'a“ 40 fl. v. a.

9. În decursulu anulu s'a facutu 40 adrese la diferiti barbati pentru a veni în ajutorulu acestei Associatiuni, inse nu ni-a venitú nici unu respunsu. Conclusulu adunarei generale din anulu trecutú, dupa care fiecare membru si luase indatorirea morale a mai castigá Associatiunei unu membru, numai d. Dr. Ioanu Bozocanu si d. Andreiu Voina a satisfacutu.

10. Incassarile tacselor restante, desi s'au luatú mai multe dispositiuni, nu s'au potutu esecutá pe deplinu, precumu se va vedé din reportulu cassei.

11. Comitetulu pentru a satisface concluseru Adunarei generale de sub XII si XXI relativu la întemeierea unu Atelieru, séu celu pușinu a unei scóle pentru unu numeru catu de marginitu de meseriasi s'a adressatu catra unele Corporatiuni bisericesci si deosebitu catra on. Comitetu si Sinodu parochialu gr.-or. dela sf. Nicolae din Brasiovu, care avendu mediulóce, poté procurá o esistintia pentru viitoriu mai buna copiiloru din parochi'a s'a, a caroru parinti gemu sub greutatea necesitatiloru traiulu de tóte dilele. Comitetulu regreta, ca nu poté dá Adunarei generale o deslusire în acęsta privintia.

Cu tóte acestea comitetulu are marea satisfactiune a aduce la cunoscenti'a on. Adunari generale, ca a facutu unu pasu destulu de însemnatu catra scopulu, ce are în vedere aci, adeca: Societatea „Transilvania“ din Bucuresti, în urm'a unei vii corespondintie, ce a portatu comitetulu cu acest'a generósa societate, în adunarea s'a generala din anulu trecutú a schimbatu unu § în Statutele sale, prin care ajuta a se promovę meseriele si industri'a la romanii din monarchi'a austro-ungara. Comitetulu a pusú în vedere necesitatea de a înfiintá on. Societate unu Atelieru în Brasiovu, unde se afla copii romani la meserii din tóte unghiurile Transilvaniei; prin acest'a ar' creá modulu, cá se ținemu contu de perfectiunile si progressulu ce se arata din tierile culte prin manufacturele lor. On. Societate a apretiatu vederile acestea, dér' deocamdata mediulócele nui stau la dispositiune, deci péna-i va fi cu potintia a prevediutu în budgetulu seu o summa anuale de 32 stipendii de cata 50 fl. v. a. pentru deosebitele meserii, din cari a destinatú optu stipendii si pentru acęsta Societate, era cealalte pentru partile Sibiiului, Clusiiului si Orastiei.

Din raportulu Cassei s'a vediatu, ca Associatiunea pentru sprijinirea invetiaceiloru si sodaliloru romani meseriasi a avutu avere la încheierea anulu 1877 1330 fl. 53 cr. era la încheierea anulu 1878 are sum'a 1762 fl. 59 cr. Diu care se scotu speșele preliminate de 165 fl. 13 cr.

Si remane Fondulu curatu de 1597 fl. 46 cr.

Numerulu membriloru este numai de 120 si regreta ca nu crește si nu simtu ómenii nostri acęsta necesitate. — Dupa acestea comitetulu a adusu propunerile urmátore:

I. Avendu în vedere dorinti'a Associatiunii de a se plasá catu mai multi copii de romani la meserii, avendu în vedere, ca din copii asiediatu la meserii se ésa sodali, catu se poté de cualificati, cá se se póta asemena cu cei din tierile straine: Germani'a, Franci'a, Belgi'a etc. Adunarea generala impoternicesce comitetulu a urmari si a cautá mediulóce pentru întemeierea partiala celu pușinu a acestuia si anume dupa prescrierea art. 4 lit. f) din statute.

II. Comitetulu avendu în vedere, ca emulatiunea este unu impulsu puternicu cu deosebire între invetiacei, a provocatu pe acestia a espune în adunarea generala din lucrurile lor. Dreptu aceea propune a se premiá lucrarile cele mai destinsse.

III. Pentru casurile dese de bóla, cari obvinu la invetiaceii slabi imbracati propune a se preliminará 20 fl. v. a.

IV. Asemenea propune se se aduca multiamita on. Comitetu si Sinodu parochialu dela sf. Nicolae din Brasiovu, on. Societati „Transilvania“ din Bucuresti si on. membrii dela banc'a „Albin'a“ din Sibiu pentru ajutóriele date în anulu 1878.

V. Comitetulu avendu în vedere, ca pentru a ajunge la realisarea scopuriloru, ce si-a impusu Associatiunea prin statutele sale, ei trebuiescu mediulóce materiale si acestea numai prin inmultirea membriloru si priu danii se potu ajunge; de acęsta propune de nou, cá fiecare membru se-si ea obligamentulu moralu, ca va procurá membrii si din afara si va face se incurga banii.

Dupa-ce a reportatu comisiunea asupr'a acestoru, recomanda si Aduarea generala primesce tóte propunerile de sus. Asemenea si proiectulu pentru budgetu pe lenga schimbarea unui postu. Mai incolo propune a se premiá lucrarile invetiaceulu Balanu cu 3 fl., ale lui Ambrosiu Popu cu 2 fl. 50 cr. si lucrarile de croitoriu ale lui G. Vóin'a cu 2 fl. Comisiunea pentru inscrierea membriloru reportęza, ca s'au inscriși 6 membrii fundatori. Se primescu cu „Se traięca!“

Instructiunea anume scól'a pentru copii dela meserii a datú mai multa materia de desbatere din temeiu, ca ea a fostu sustienuta péna acum gratuitu de catra d-nii professori dela gimnasiulu romanu, deórece, desi a recomandatú comisiunea scolaru din Brasiovu, ca în scóla înfiintata de universitatea sasęca pentru copii dela meserii în Brasiovu invetiaceii romani nu sunt primiti, ca n'au pregatirea ceruta, de aceea si adunarea districtulu (acumu comitatulu) inca în an. 1875 a recomandatú inclitei universitati se voteze unu ajutoriu scólei romane de meserii cá scóla pregatitóre. Acęsta inca nu s'a resolutu. Cu tóte acestea s'a hotaritu de adunarea generala, se se sustiena în modu gratuitu scól'a de meserii si pe anulu viitoriu cu aceea, ca parte din copii cu óre-cari pregatiri se se instrueze în scóla gremiulu romanu si se se cerceteze în 5 óre de trei ori pe septemana.

Adunarea — la propunerea comisiunii revediatóre aratandu, ca socotelele s'au aflatu în tóta bunaorendięla, recomandandu multiamita si absolutoriu comitetulu — primesce. În urma se alegu doi membri verifictori ai protocolulu.

Presiedintele arata, ca obiectele publicate pentru ordinea dilei fura pertractate, si multiumesce on. d-ni membri pentru numerós'a participare si pentru deosebitulu zelu, cu care au pertractatu agendele, rogandu-i a contribui si în decursulu anulu la ajungerea scopulu santu alu acestei Associatiuni, declara Adunarea generala de inchisa. — Membrii primescu cu aplause si cu „Se traięca presiedintle.“

„Romani'a - Juna“

Societate literara-sociala a studentilor romani din Vien'a.

Reportulu anualu alu acestei societati academice pentru anulu alu VIII-lea administrativu (din Oct. 1877 pëna in 30 Sept. 1878), redactatu de comitetulu actualu, respective de presedintele societatii d. doctorandu in medicina Octavianu Blasianu dovedesce unu progressu in apretierea mediuloceloru, cari potu duce mai siguru la realisarea scopului societatii. Este imbucuratoriu mai cu sēma a vedē la membrii de acuma nisuintia de a invetiā catu mai multu din experientiele, ce le-a facutu societatea dela fundarea ei incōce. La intrebarea, ca ce este „Romani'a-juna“ pentru studentii romani dia Vien'a raspunde reportulu, ca ea este o societate de lectura, o societate literara, o societate de binefacere in parte si sociala si ca mai pre susu de tōte e o societate nationala, curatu romanēscu; „pentru-ca numai prin dens'a ne este posibilu a cultivā si in strainatate dulcea nōstra limba materna si literatur'a nōstra patriotica-nationala.“

De astadata spatiulu nu ne iērtā a intrā in detaliurile reportului, care si asia va fi cunoscutu in originalu celoru mai multi din cetitorii nostri. Voimu se observamu numai, ca fondulu neatacabilu alu „Romaniei-June“ consta preste totu din 4265 fl. 30 cr., ēr' ca din averea disponibila a ramasu in 30 Sept. 1878 cā saldo pentru anulu administrativu 1878—79 numai 409 fl. 18 cr. in bani gat'a si 519 fl. 5 cr. in datorii active, la olalta 928 fl. 23 cr. v. a. Din acēsta suma observa reportulu, nu se pōte sustienē cabinetulu de lectura alu societatii, decatu numai pe scurtu timpu. De aceea comitetulu societatii adressēza la finele reportului urmatoriulu apelu caldurosu, pe care 'lu recomandamu si noi cu totuadinsulu binevoitōrei atentiuni a publiculu romanu:

„Fondulu disponibilu alu „Romaniei-june“ e aprōpe de a fi consumatu. Numai din acestu fondu se pōte sustienē „cabinetulu de lectura.“ Prin urmare acēsta scōla a tinerimei romane din Vien'a e in periclu de a fi suspendata! Far' de cabinetu de lectura inse vieati'a „Romaniei-june“ e paralizata — „Romani'a-juna“ e mōrta!

„Dati-ne deci ajutoriulu Vostru si contribuiti la crescerea barbatiloru venitoriulu, caci, dāndu-ne noue dati natiunei, si ce pōte fi mai māngaietoriu pentru Voi, decatu dulcea consciintia de a Ve fi sacrificata denariulu pe altariulu natiunei?

„Nu uitati, ca in „Romani'a-juna“ se otieliesce sēmiementulu nationalu alu tinerimei, sejlargescu cunoscintiele literarie-nationale, se cristalisēza caracterele, se innadusiesce egoismulu, se da impulsu de-a lucrā pentru interese comune si ideale, si astfelu se disciplinēza barbati cu abnegatiune personala pentru trebuintiele venitoriulu!

„Aveti tōte aceste in vedere si nu lasati se piēra o scōla nationala atatu de folositi'a!“

Processulu verbalu

alu comisiunii russo-romane pentru delimitarea noveloru fruntarii intre Romani'a si Russi'a.

„Romanulu“ reproduce dupa „Neue fr. Presse“ acestu processu verbalu:

„Subsemnati: colonelu Pencovici si locotenentu-colonelu N. Demetrescu Maicanu, delegati ai guvernului princiaru romanu, precumu si colonelulu Tugenhold, delegatu alu guvernului imperialu rusu, in urm'a insarcinarii primite dela guvernele loru respective, s'au constituitu in 23 Novembre st. v. cā comisiune pentru tragerea liniei de hotarnicia intre ambele state la Dunarea de josu, conformu tractatului din Berlinu.

„Comisiunea, transportandu-se la faci'a locului si avendu in vedere art. 45 alu tractatului din Berlinu, statornicesce graniti'a intre cele doue state in urmatoriulu modu, dupa cumu se vede pe chart'a alaturata pe langa acestu processu verbalu:

„Incependu dela gur'a vechiului braçiu „Stambulu“, graniti'a urmaresce talwegulu acestui braçiu, care se intinde printre insulele Kubanu si Popinu pēna in faci'a satului Stambulu, lasandu la drēpt'a insul'a Stambulu, la stēng'a insul'a Loti. Dela punctulu acest'a graniti'a urmaresce totu la delu talwegulu braçiuului de miulocu (directu), lasandu la drēpt'a insulele Yermakow si Olnojiv'a, la stēng'a insulele Ciornoj (Nigr'a), Spirow si Mezlanow, si apoi talwegulu miculu braçiu Chili'a pēna in faci'a orasiulu Chili'a. Dela acestu punctu graniti'a se suie prin talwegulu braçieloru Ivanesci si Soredin'a, lasandu la drēpt'a insulele Macenk'a, Cotinea, Solonetz si Kislitz'a, la stēng'a insulele Ivanesci (Patariki), ambele „Daller“ si Capulu-Dracu trece si apoi prin talwegulu uniculu braçiu Chili'a-Ciatalu dela Ismailu, unde se incepe braçiuulu Chili'a. In ceea-ce privesce graniti'a

dintre Ciatalu-Ismailu si gur'a Prutului, comisiunea, nepotendu-se unī, esprima parerea fiacarei parti, dupa cumu urmēdia:

„Delegatii romani afirma, ca graniti'a intre Romani'a si Russi'a, afara de Ciatalu-Ismailulu si gur'a Prutului trebuie se se tiena de malulu stēngu alu Dunarei si nu de „talwegu“. Delegatii romani 'si intemeiēdia parerea loru pe textulu articolului 45 alu tractatului de Berlinu, care nu specifica pentru acēsta parte a Dunarii alta graniti'a, decatu aceea, care esistā in urm'a tractatului dela Parisu intre Romani'a si Turci'a, adeca insusi tiernulu fluviulu. Pentru sprijinirea parerii loru, delegatii romani s'au mai referitu si la precedentele create chiaru pentru acēsta parte a Dunarii prin tractatulu dela Bucuresci (1812) si prin acelu dela Parisu, care (tractatele) n'au fiscatu graniti'a acestoru state prin „talwegu“, ci prin tiernulu stēngu alu fluviulu.

„Delegatulu rusu afirma, fara a mai ecsaminā tractatele, ca lini'a de delimitare a granitiiei trebuie, dupa dreptulu internationalu generalu, se trēca prin miuloculu fluviulu, despartiendu ambele state litorale; trebuie deci se urmeze talwegulu Dunarii.

„Pe bas'a acestor'a s'a dresatu acestu processu verbalu in doue esemplare, spre a potē fi prezentatu guverneloru respective. Dresatu in Bucuresci, in 5 Decembre st. v. 1878.

Delegatii guvernului princiaru romanu:

Colonelu **Pencovici.**

Locot.-colonelu **N. Demetrescu Maicanu.**

Delegatulu guvernului imperialu rusu:

Colonelu **Tugenhold.**“

Memoriu asup'r'a starei romaniloru transdunareni.

(Urmare si fine.)

Romanii in genere sunt mai inteligenti si mai desvoltati de cātu Bulgarii, bā chiaru de cātu Grecii; Romanii pe la secululu alu optu-spre-diecelea faceau ei exclusivu comertulu Turciei continentale cu Europ'a. Pe atunci renumitulu orasiu Moscopole, locuitu numai de Romani, avea una poporatiune de 80,000 de suflete de unu elementu omogenu. Acestu orasiu, pe deplinu romanescu, erā centrulu comertulu si culturiie intelectuale in Turci'a pentru-ca atunci erā si tipografia la Moscopole, pe cātu tempu nu erā atunci nici la Constantinopole. Baronulu Sina, cea mai bogata casa din Austri'a, este unu romanu din Macedoni'a (din Moscopole), precum si alti multi negutiatori si bancheri, spre esemplu Dumba, Tositia etc. sunt totu Romani din peninsul'a Balcanica. Chiaru astadi, dēca vede cine-va unu mare negutiatoru, unu professoru, unu artistu, mai cu sēma in orasiile Macedoniei, Epiro-Thesaliei si Albaniei, acesta trebuie se fia unu romanu. Chiaru deputatii tramisi la parlamentulu otomanu din Constantinopole, cā reprezentanti ai crestiniloru din Macedoni'a si din Epiro-Thesali'a, sunt romani; D-nu N. Cianaca deputatu de Ianina, capital'a vilaetului Epiro-Thesalia, este romanu din Mincio (Metiova) si D-nu V. Paspogiu, deputatu alu Salonicului, capital'a Macedoniei, este romanu din Crusova.

Asia dēr' Romanii posedendu tōte calitatile si elementele necesarie pentru constituirea si starea de sine a unui poporu, si subtu punctulu de vedere intelectuale, avendu superioritatea asupra Bulgariloru chiaru si a Greciloru, ar' fi o nedreptatire cātore ei, si unu germine de disordine si de nestabilitate in constituirea si in noulu organismu, ce are se se faca provinciiloru din Europ'a, dēca — ceea ce nu ne vine se credemu — Romanii voru fi nesocotili cā unu poporu distinctu in noulu organismu alu acestoru provincii, si nu li s'aru acordā si loru acelesi drepturi, cā si Bulgariloru si Greciloru, adeca dreptulu si facultatea de a avē si ei o autonomia administrativa si de municipie, avendu cu Bulgarii si cu Grecii din aceeași provincia numai nesce relatiuni si legaturi generale si confederative, precum au diferitele cantōne ale Elvetiei in confederatiunea statului Elvetianu.

Nu scimu de ce Bulgarii, Grecii si Romanii, cari locuiescu in aceea-si provincia a Turciei, n'aru potē fi constituiti asia, in cātu se se pōta desvoltā si trai fia-care elementu cu individualitatea sa nationala fara antagonismu si fara asuprire sēu inriurirea celui mai micu sēu mai paciuitu din partea celui mai mare la numeru sēu mai indrasnetiu, intocmai dupa cumu in confederatiunea Elvetiei traiescu in armonia si se desvolta a parte fia-care din cele trei elemente, adeca germanu, italianu si francesu, mantienendu-se prin organismulu confederativu ecuilibrulu intre ei. Nu scimu, dēca ore nu s'aru potē face totu asia si pentru diferitele popōra crestine ale peninsulei Balcanice, si dēca nu s'aru potē aplicā acelasiu sistemu administrativu la provinciile Turciei, carora este vorb'a a lise dā o autonomia administrativa, si a caroru poporatiune este micsta.

Pe langa acestea elementulu romanu, din caus'a pozitiei sale geografice si a conditiiloru lui sociale, este destinat a fi cā unu zidu, care va impiedecā ciocnirea celoru doue elemente, adeca: alu Bulgariloru si alu Greciloru, si va fi, in noulu corpu socialu-politicu, ce Europ'a are se creeze in peninsul'a balcanica, unu felu de agentu fisicu, care se pōta tienē ecuilibrulu si se neutralisede silintiele si antagonismulu acestoru doue elemente, cari chiar' de acumu, de si fiindu sub direct'a domnia a Trcoiloru, aspira si chiaru lucrēsa intre lupte crancene, cā unulu se aiba pre-

ponderantia asupra celuilaltu. Este lesne de intielesu si de prevediutu, cā dēca Romanii ar' avē nenorocirea se fia condamnati, a nu mai fi unu poporu distinctu, precum au fostu si sunt inca pēna astadi sub regimulu actualu, ecuilibrulu se va rupe, si o fērbere si ciocnire mai curendu sēu mai tardiu are se se ivēsca intre Romani si Bulgari sēu Greci. Si precum de multe ori dintr'o schinteia se face unu incendiu mare, totu asia se pōte cā, din o noua tulburare si nemultumire a unuia din popōrale crestine din peninsul'a balcanica, se se nasca o conflagratiune generala, ceea-ce marile Poteri si prevedietorii loru reprezentanti ai Congresulu dorescu si lucrēsa negresitu, cā se previna si se impedece pentru viitoriu.

Ēta dēra, ca chiaru interesele generali ale Europei ceru, cā poporulu romanu, implantatu de Providentia sēu de impreguiari in peninsul'a balcanica, cu nesce conditii si calitati, fisice si morale, care sunt de natura a 'lu face se pōta mantienē ecuilibrulu si armoni'a intre diferitele elemente ce locuiescu aceste tieri (peninsul'a Balcanica), si a dā garantiele cele mai solide pentru mantinerea bunei ordine si a linistei in poporatiunea micsta a acestoru provincie: ca unu asemenea poporu — dicemu — nu numai ca nu trebuie nesocotitu sēu slabitu si treptatu sacrificatu in reformarea edificiulu nou politico-socialu alu peninsulei balcanice, ci inca trebuie mantienutu si intaritu; esistenti'a si dezvoltarea lui fiindu de neaparata necesitate si conditiune de „sine qua non“ pentru bun'a stare, pentru soliditatea si pentru indelungat'a durata a noului edificiu, alu carui planu Congresulu este menitu a face.

Rogandu dēr' pe Escelentiele Vōstre, se binevoiti a luā in seriōsa considerare nu numai drepturile si pozitiunea nōstra, si cā ōmeni si cā unu poporu de sine statatoriu in peninsul'a balcanica, ci si motivele, pentru care o politica intielēpta si perspicace nu pōte fi de cātu in favōrea satisfacerii dorintieloru si intereselor legitime si a esistentiei poporulu Romanu cu individualitatea sa nationala, ne place a crede, ca solitudinea cea petrudistōria pe de una parte a Escelentieloru Vōstre, sentimentulu de justitia si de nepartinire pe de alt'a, va face dreptate si noue Romaniloru, incātu in regularea cestiunei dise a Orientulu, se se asicuro si individualitatea nōstra de unu poporu de ginta latina, luandu-se tōte mesurile si tōte precautiunile, cā in nou'a stare de lucruri, ce are a se crā de cātore Congresu, limb'a, nationalitatea. autonomi'a administrativa si municipala a Romaniloru se fia recunoscuta si garantata in modu efectivu si se fia la adapostu de ori-ce inriurire si vatemare din partea Greciloru sēu a Bulgariloru, asia, incātu noulu organismu se nu permita nici intr'unu modu calcarea acestoru drepturi ale Romaniloru de cātore ori-cine, nici direct'a sēu indirect'a desnacionalizare a loru pentru profitulu Panslavismulu sēu Paubelenismulu, ci se ne bucuramu si noi Romanii de aceleasi drepturi sociale, administrative, religiōse etc., precumu Bulgarii si Grecii, carora noi Romanii niciodata nu le-amu fostu ostili si nici nu le vomu fi vreodata, ci vomu trai cu densii in buna armonia si in confraternitate, cu conditiunea, cā si ei se respecte drepturile si legitimele nōstre dorintie, precumu noi respectamu pe ale loru cu scrupulositate.“

Unu Dorobantiu inaintea tribunalulu din Sibiu.

„Telegrafulu Romanu“ ne impartasiesce unu casu fōrte interesantu, ce s'a petrecutu in 16 Dec. la tribunalulu reg. ung. din Sibiu inaintea unui colegiu de trei judi. Unu dorobantiu romanu, care pōte 'si implini servitiulu seu in armat'a romana cu esactitate, fū prinsu pe pamentulu austro-ungurescu si judecatu de unu tribunalu civilu. Eata faptulu: Dumitru Radu, sergentu de dorobanti, primesce porunca dela comandantulu seu, a porni cu 4 feciori la pichetu pe muntele Galbin'a (graniti'a Transilvaniei), pentru a patrolā terenulu si a cautā dupa nisce talhari, cari au jefuitu in mai multe ronduri pe calatori, ba chiaru si pe soldati romani. Sergentulu Dumitru Radu, urmandu poruncei, plēca, ia pozitiune si 'si implinesce servitiulu. In deminēti'a de 13 Augusta 1877 unu soldatu din cei patru vine la sergentulu si-i reportēza, ca a vediutu pe verfulu muntelui unu omu, care pare a nu fi omu de omenia. Sergentulu da porunca fecioriloru sei se-'lu prinda si pornesce si poter'a, cā nu cumva se-i scape hotiulu. Poter'a si cu soldatii incungiura de tōte partile pe acelu omu, care, vediendu-se strimtoratu, a descarcatu unu pistolu catra gonaci. Atunci mai multe pusci trasnescu si o puscatura lovesce pe omulu celu gonitu la piciorulu stēngu, care cade la pamentu. Omulu erā unu ciobanu si se chiamā Constantinu Bucuru Mitrea, pe care'lu pusera soldatii pe doue lemne, apoi luara unu calu si-'lu tramisera ranitu pēna la vama, dēr' candu a ajunsu la vama B. Mitrea a fostu mortu. Sergentulu D. Radu si-a facutu reportulu la capitanulu seu despre acēsta intemplantu si lucrulu se parea a fi terminatu. Dēr' guvernulu unguerescu n'a datu uitarii acestu faptu, si fiindu comunicatiunea intre posturile ungueresci

si romane forte viua, sergentulu Dumitru Radu s'a dusu in 19 Aprilie 1878, pote la invitarile gendarmiloru unguresci, la carciu'm'a din vam'a unguresca, pentru a-si petrece. Aci gendarmii l'au arestatu si l'au adusu la Sibiu. Si asia sergentulu Dumitru Radu a siediutu din 19 Aprilie pana in 16 Decembre, 9 luni de zile, in inchisoria preventiva.

Colegiulu judiloru este compusu din judele Tamassy ca presidentu, si judii Jauosy si Pflaps ca votanti. Secretariu: Apathy, Procuroru; Dèzsi; defensoru: consilierulu de gov. in pensiune Ilie Macelariu. Din interogatoriu se vede, ca dorobantiulu este de 23 de ani si s'a nascutu in comun'a Rucaru in Romani'a. Acusatulu enarèza faptulu intr'o limba fluenta cu linisce, standu dreptu in positione militarèscă. Elu n'ega, ca ar fi comandatu „focu“ asupra ciobanului Mitrea si dice ca acèst'ai eră peste putintia, deorece se află pré departe de soldatii lui. De altmintrelea nici nu era lipsa de porunca, candu unu omu, care cauta cali neamblate pe verfulu muntelui se impotrivesce si pusca asupr'a soldatiloru. Déca -- dise elu -- asiu fi impuscatu m'asiu fi pusu si pe mine in reportulu catra capitanu. Presedintele: D-ta nu trebuiă se urmaresci pe hotiu pe pamentu ungurescu. Acus.: Hotarulu nu se pote cunoșce asia bine tocmai pe verfulu muntelui si apoi si gendarmii D-vostre trecu adeseori hotarele nostre.

Dupa alte marturii, pe cari le desavuèza acusatulu, vine inainte fasiunea unui anumitu Sierbu Nanu, facuta la unu tribunalu din Romani'a, pe care neintielegèndu-o domnii judecatori, chiama pe romanulu jude Petru Rosc'a intr'ajutoriu. Fasiunea mediciloru inca a fostu scrisa in limb'a romanèscă, din care se vede, ca in rana s'au aflatu alice si trei bucati de plumbu taiatu, ca ran'a n'a fostu mortala si ca ciobanulu a moritu in urm'a negrijiei la transportatu. Procurorulu propune in limb'a maghiara 6 luni temnitia. Aeratorulu se provoca in pleoaria sa la testimoniulu mediciloru, si dice, ca chiaru impregiurarea, ca s'au aflatu bucati de plumbu, vorbesce in favorulu acusatului, deorece densulu avé numai pusca cu acu, cu care nu se potn impuscă bucati de plumbu, ci numai glontie din patrone, si déca sergentulu a fostu la faci'a locului si cu arm'a in mana, si-a implinitu numai detori'a. In fine tribunalulu totusiu a condamnatu pe sergentulu Dumitru Radu, inse, din consideratiune, ca a petrecutu 9 luni in inchisoria preventiva, numai cu doue luni temnitia in asprita cu 1 di de ajunu pe fiacare septemana. Spesele processului se declara de neincassabile din cauza, ca inculpatulu n'are avere. Acusatulu cere terminu de 24 ore, spre a se declară, ca va recurge séu ba in contr'a sentintiei.

Diverse.

(Soarea de binefacere.) In presér'a dilei de anulu nou se va arangiă aci in Brasiovu in sal'a Otelului „Nr. I“ la initiativ'a catorva Dòmne o soarea in favorulu fondului Reuniunei femeiloru romane din locu. Felicitamu pe Dòmnele nostre pentru acèsta mobila intreprindere, dorindu ca se fia incoronata de celu mai bunu succesu!

(Premie pentru lucrari literarie.) La universitatea din Clusiu—serie „Familia“ — s'au impartitu mai multe premie pentru lucrari literarie. Unulu din aceste a fostu acordatu pentru unu sujetu din limb'a romana. La castigatu d. Absalonu Toda, juristu absolvatu.

(Pedèps'a cu mórte.) Inca din timpurile cele mai vechi s'au ocupatu barbati cei mai intiepti cu cestiunea, ca se se caseze séu nu pedèps'a cu mórte. La evrei erau pedepsele dupa legile lui Moise forte aspre, ca in acele se dicea: ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte, mórte pentru mórte. Dér' nici la popórele clasice inca nu erau pedepsele usióre, ca la romani eră si restignire pe cruce, pe langa taierea capului cu securea prin carnefice. Numai religiunea crestina a pusu unu principiu santu, candu a disu: „nu voiescu mórte peccatosului, ci se se întorca si se fia viu.“ Prin aceste cuvinte sublime religiunea crestina condamna din capulu locului pedèps'a cu mórte, ba mai multu decat'ata, pe individulu, care s'a spasitu de peccatele sale, 'lu primesce in sinulu seu si-lu face partasiu de tóte bunatatile sale. Totu asiă au facutu si staturile, ce se dicu crestine? Ferit'a Dumnedieu, ca ele sub cuventu de a aperá societatea, in contra individiloru peccatosi, aplica pedepsele cele mai barbare, netienendu contu de principiile bisericiei crestine cele umanitarie, si de progressesele cele mari ale sciintieloru,

cari condamna pedèps'a cu mórte, calificand'o cá o resbunare a celui mai tare in contr'a celui mai slabu. In Europ'a crestina dóra numai Romani'a a desfiintiatu cu totulu pedèps'a de mórte, dandu romanulu si prin acèst'a semnulu celu mai invederatu, ca elu este condusu si astadi de principiile cele mari umanitare crestine. Vedemu cu dorere, ca Elveti'a vrea, cumu dice diariulu „La Voce d'Itali'a“, se restabilèscă pedèps'a cu mórte. Acestea sunt semne forte rele, dér' nu-i nici o mirare, ca se arata simptome boluavitióse si in Elveti'a, care este cea mai vechia republica din Europ'a, pentru-ca s'a vediutu facènduse in timpulu reformatiunei tocmai in republic'a Elvetiei cele mai inspaimentatòrie crudimi, apoi de unde 'si-au recrutatu papii soldatii, cu cari au tienutu pe poporulu romanu in celu mai aspru absolutismu? — Dér' trebue se scie tóte guvernule europene, ca chiaru, candu se taiau cu róta, se trageau in tiepa, se ardeau, se rupea carnea cu clestele arse de pe trupulu condamnatiloru, se comiteau crimele cele mai multe si multu mai ingrozitòrie. Asiadér' pedèps'a cu mórte numai are ratiune de a fi, ca-ci nu se potriveste nici cu principiile religiunei crestine, nici cu principiile dreptatii si ale umanitatii.

(Unu Curcanu in assaltulu dela Griviti'a.) „Rom. Lib.“ ne spune: „La librari'a Szölös (Calea Victoriei, facia cu teatrulu celu mare) s'a espusu de cateva zile o statueta, representandu unu Curcanu la assaltulu dela Griviti'a.“ Acèsta productiune artistica, de-o inspiratiune admirabila si de-o executiune perfecta, Romaniu o datorescu faimosului sculptoru italianu Ferrari, alu caruia geniu si dalta a produsu si statu'a lui Heliade Rudulescu, ce in curèndu speramu a-o vedu straluncindu de lumina pe un'a din piatile publice. Nu potemu recomandá indestulu productiunea sculptorului Ferrari publicului amatoriu de arte. Costulu unui modelu e numai de 100 lei.

(Decanii facultatiloru dela universitatea din Bucuresci.) Sunt numiti decani pentru unu nou periodu de trei ani: d. B. Boierescu, la facultatea de dreptu; d. A. Treb. Laurianu, la facultatea de litere; si d. Alexi Marinu la cea de sciintie.

(Imperatulu Russei bate pe fiulu seu, mostenitoriulu tronului?) O fòia din Pest'a publica din Petersburgu urmatòri'a telegrama originala: „Demonstratiunile si tumultele studintiloru, cari s'au intemplatu aici si inca nu s'au terminatu, au produsu pana acuma scenè forte turburatorie intre imperatulu si intre succesorumu tronului. E naturalu, ca guvernulu si-a datu tóta silinti'a cá se ascunda lucrulu catu mai multu; cu tóte acestea tóta lumea scie aci forte bine ca voindu mostenitoriulu tronului se pledeze in termini forte energiosi pentru postulatele studentiloru, Tiarulu intru atata a fostu rapitu de mania, de a trasu cu betiulu o lovitura Tiarevicului peste capu cu atata vehementia, in catu s'a ruptu betiulu in doue (?) Dupa acèst'a Tiarulu s'a iritatu atatu de tare, in catu numai de catu s'a bolnavitu.“ — Noti'ti'a acèst'a sensationale nu merita crediementu deórace vine dintr'o parte inimica Russiloru si apoi de unde scie corespondentulu diariului din Pest'a ce se intempla in ascunsu in cabinetulu imperatului? Cu tóte aceste, asemeni scene familiare nu sunt tocmai nepomenite, mai alesu in cas'a russèscă si prussèscă.

(Consecintiile resbelului.) Unu diaru russescu, care face responsabila politic'a din urma pentru intinderea socialismulu i, publica urmatoriulu calculu: Politic'a de feru a costatu pe Europ'a peste 2¹/₂ milione victime umane in acesti douedeci si cinci ani, adeca: Resbelulu din Crimeea 750,000, celu din Itali'a (1859) 45,000, celu din Schlesvig-Holstein 3000, celu prusso-italiano-austriacu (1866) 45,000, espediti'a in Mexicu 65,000, resbelulu franco-germanu 215,000 resbelulu turco-serbu 25,000 si celu din urma russo-turcu 600,000, Adaugèndu si resbelele americane cu o perdere de 800,000, resulta, ca in cei din urma 25 ani s'au sacrificatu 2.548,000 ómeni pentru scopuri resboinice, afara de celelalte victime prin cholera, tifusu si alte asemenea epidemii, cari insotiescu totudeun'a resbelulu. Calculele financiare ale acestoru resbele sunt si mai ingrozitòre; cheltuelee provocate de aceste resbele se urca la 65,675 de milioane, adeca peste 66¹/₂ miliarde franci séu: Resbelulu Crimeei 8,500,000,000 franci, — celu italianu 1,500,000,000, — celu americanu 37,000,000,000, — celu din Schleswig-Hol-

stein 175,000,000, — prusso-austriacu 1 milia 650,000,000, — celu din Mexicu unu milia — franco-germanu 12,500,000,000 si celu rusu turcu 6,250,000,000 franci. Si cu tóte aceste dupa cheltuelee atatu de enorme si dupa ce s'au perdutu peste 2¹/₂ milione ómeni, Europ'a, gauliti'imita congressulu din Berlinu, este si adi in ajunulu unui resbelu si sleiesce tóte mediocritate sale pentru a intretiené armate. Acèst'a trebue s'o atribuimu intelepciunei diplomatiei. „Rasp.“

(O espeditiune la polulu nordicu cu aeronautulu (balonulu) In dilele nostre s'au intreprinsu mai multe calatori catra polulu nordicu, dera tóte espeditiunile de pana acuma s'au facutu numai cu naile, pana unde au potutu merge, era de aci incolo 'si continuat espeditiunile pe sanii, pana ce nici asia nu potesu strabate mai departe. Acuma s'au decisu, d. M. Cheyne commodore americanu si cu capitanulu germanu Emilu Iacoby din Hamburg, care calatori in anulu trecut cu balonulu dela Filadelfi'a pe oceanulu atlanticu in Franci'a, cá in vér'a viitoare se intreprinda o espeditiune polara. Commodore Cheyne tienù despre acèsta o conferintia, din care scótèmu urmatòrele: Commodore Cheyne, dupa ce va ajunge nai'a s'a catu se pote mai departe spre nordu, va continuá calatori'a impreuna cu capitanulu Emilu Iacoby pe ghiatia cu siése sanii in o bucata buna si dupa aceea voru cercá se ajunga polulu nordicu cu trei balóne (dupa sistem'a noua a lui Iacoby). A succesu adeca lui Iacoby in vér'a trecuta in calatoriile sale cele multe cu balonulu si a o pune de repetite ori practice in lucrare, dupa cumu a facutu mai pe urma in 3 Septembrie in Prag'a. Capitanulu Iacoby tiene adaca inventiune insemnata tare secretu, numai atata s'a vediutu, ca sistem'a este forte practica, si ea a fostu incoronata de unu succesu forte bunu. Iacoby dupa ce va face observatiuni sciintifice cu balonulu va aduce pe Commodore Cheyne la corabia, pentru cá apoi se se intorca singuru cu balonulu si voiesce se cerce, se ajunga partea nordica a Russei.

Literariu.

Calindariu pe anulu ordinariu 1879, redgèratu de Mironu M. Calinescu, secretariulu societatii pentru cultur'a si literatur'a romana din Bucovin'a, anulu VI. Pretiulu 60 cr. v. a. Cernauti, editur'a si tipariulu lui R. Eckhardt.

Acestu calindariu, care apare acuma in anulu al VI, este forte interessantu si in anulu acèst'a, cá in totu dela aparitiunea s'a. Cronologi'a cuprinde 89 date cronologice de insemnate, apoi urmèza urmatòrele: Pasal'a, serbatorile, posturile, dilele normate, feriile judecatoriesci, intunecimile, anotimpurile, regintele anului, temperaturu anului, abreviaturi, sistemulu solaru; cele 12 luni cu sãntu si evangeliile de peste anu; calindariulu armenesc; resatulu si apusulu sórelui in cele 12 luni; genealogia dinastiei imperatesci domnitòrie in Austri'a; Metropoliile ortodoxe orientale din Austro-Ungari'a; Mesurile si ponderile noue; Tarif'a timbrului; Tarif'a de portu pentru epistole; Oficiolatele postale din Bucovin'a; Oficiulu telegrafic; Tacsele telegrafice; Oficiolatele telegrafice din Bucovin'a; Tèrgurile din Bucovin'a, Romani'a, Galiti'a; Originea Romaniloru; Anulu 1877—78 cu respectu la natiunea romana; Poetulu Vasilie Alecsandri si cantecele ginteii laine; Florint'a, o poesia forte frumósa; Romanca si Tataru, o istorióra din betrani interessanta.

Èta cuprinsulu acestui calindariu. Ilu recomandamu tuturor, cu atata mai vertosu, ca materiile sale sunt forte instructive si venitululu seu este destinatulu pentru scopulu societatii literarie romane din Bucovin'a.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 27 Decembre st. v. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	62.15	Oblig. rurali ungare . . .	73.25
5% Rent'a-argintu (impromutu nationalu) . . .	63.30	„ „ Banat-Timis. . .	75.50
Losurile din 1860 . . .	115.60	„ „ transilvane. . .	73.75
Actiunile bancei nation. . .	789.—	„ „ croato-slav. . .	84.40
„ instit. de creditu 224.55		Argintulu in marfuri . . .	100.—
Londr'a, 3 luni. . .	116.55	Galbini imperatesci . . .	5.52
		Napoleon'd'ori . . .	9.32 ¹ / ₂
		Marci 100 imp. germ. . .	57.55

Cu numerulu venitoriu se inchiaia si semestrulu aiu II-lea. Rogamu a grabi cu reinoirea prenumeratiunei.

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu
Tipografi'a: Ioane Gòtt si fiu Henriu.